

การตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานการอุดมศึกษา ในหลักสูตรการศึกษา

กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา

กรอบตามกฎหมาย (Regulatory Framework)**

มาตรา 55 เมื่อ**สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรการศึกษา**ตามมาตรา 54 และได้แจ้งหลักสูตรการศึกษาดังกล่าวต่อสำนักงานปลัดกระทรวงแล้ว จึงจะเปิดสอนตามหลักสูตรการศึกษา ดังกล่าวได้

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาที่จะ**ต้องตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งว่าเป็นไปตามมาตรฐานตาม มาตรา 54 หรือไม่** ในกรณีที่เห็นว่าไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาแก้ไขปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานภายในระยะเวลาที่กำหนด และในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกัน ความเสียหาย คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา จะสั่งให้สถาบันอุดมศึกษาระงับการดำเนินการ ตามหลักสูตรการศึกษานั้นไว้ก่อนก็ได้

**ที่มา: พรบ.การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

กรอบตามกฎหมาย (Regulatory Framework)**

มาตรา 56 ในการ**ตรวจสอบหรือพิจารณาหลักสูตร**ของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ตามมาตรา 55 ให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาหรือ**บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้ง**หรือมอบหมายจาก คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา มีหน้าที่**ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา**ของสถาบันอุดมศึกษา

มาตรา 60 ในกรณีที่ผลการตรวจสอบตามมาตรา 56 ปรากฏว่า**การจัดการศึกษา**ในหลักสูตรการศึกษาใดในสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปตามที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา 55 ให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาประกาศ**รับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา**ดังกล่าว ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนที่**ผู้เรียนรุ่นแรกจะสำเร็จการศึกษา**ในหลักสูตรการศึกษานั้น

**ที่มา: พ.ร.บ.การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

กรอบดำเนินการตามกฎหมาย (Regulatory Framework)

มาตรา 56 ในการ**ตรวจสอบหรือพิจารณาหลักสูตร**ของคณะกรรมการ
มาตรฐานการอุดมศึกษา ตามมาตรา 55 ให้คณะกรรมการมาตรฐานการ
อุดมศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายจาก คณะกรรมการ
มาตรฐานการอุดมศึกษา มีหน้าที่**ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา**ของ
สถาบันอุดมศึกษา

ตรวจสอบหรือพิจารณาการพัฒนา
หลักสูตรที่มีคุณภาพผลลัพธ์ (Pre)

ตรวจสอบการดำเนินการบริหาร
คุณภาพการจัดการศึกษา (Post)

(ค้นหา)กระบวนการวางแผน(ออกแบบ)
คุณภาพ (QP)

ค้นหากระบวนการควบคุมคุณภาพ (QC)

และการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการคุณภาพให้
บรรลุตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาหลักสูตรที่มี
กระบวนการสร้างความพึง
พอใจแก่ผู้มีส่วนได้เสีย
และมั่นใจว่าความต้องการ
ได้รับการตอบสนอง

การดำเนินการจัดการศึกษาที่มี
กระบวนการควบคุมที่มั่นใจได้ว่าจะเกิดผล
ลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังได้จริง
ตลอดจนมีกระบวนการติดตามและ
พัฒนาสมรรถนะการดำเนินการอย่าง
ต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

กฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้อง

1. กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2665
2. กฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
3. กฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และประกาศ กมอ. เรื่องรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
4. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565
5. ประกาศ กมอ. เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งหรือมอบหมายผู้ตรวจสอบและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2565*

ภาพรวมของกระบวนการตรวจสอบเพื่อรับรองมาตรฐาน

การดำเนินการ

A. ตรวจสอบ หลักสูตร (Pre) (120 วัน)

ผู้ตรวจสอบอย่างน้อย 2 คน

B. ตรวจสอบ การดำเนินการ จัดการศึกษา (Post) (180 วัน)

ผู้ตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน

ประเด็นในการพิจารณา

1. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับทิศทางนโยบายความต้องการพัฒนากำลังคนของประเทศ ตามยุทธศาสตร์และพันธกิจหลักของสถาบันที่สอดคล้องกับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา
2. ความเสี่ยงและผลกระทบจากภายนอก อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นโยบาย และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในบริบทโลก
3. ผลสำรวจจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษา และนักเรียนที่ต้องการเข้าเรียนในหลักสูตร
4. ความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการบริหารจัดการศึกษา ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้
2. การดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ออกแบบไว้
3. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

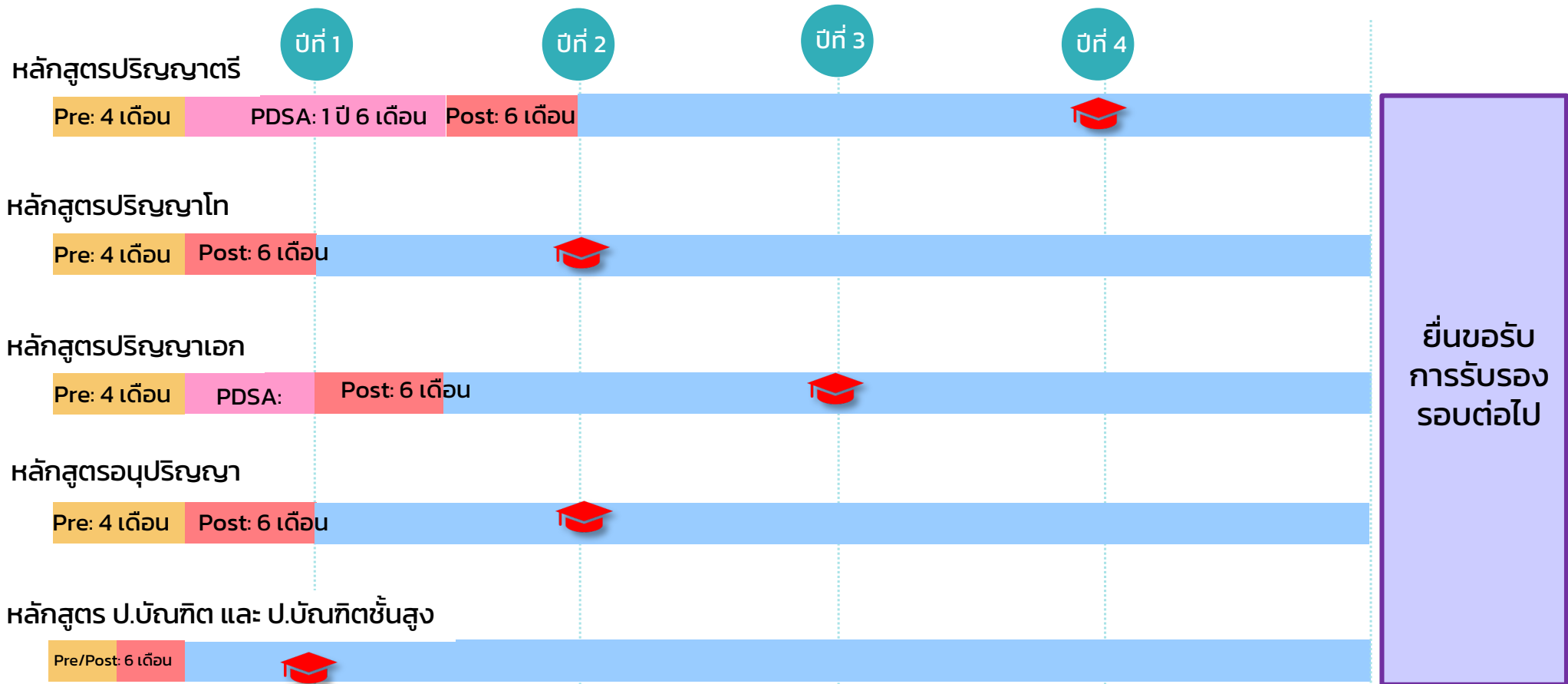
ผลการพิจารณา

- สอดคล้องตามมาตรฐาน
- แจ้งให้แก้ไขภายในเวลาที่กำหนด
- ระบุการดำเนินการของหลักสูตร

- รับรองมาตรฐาน
- แจ้งให้แก้ไขภายในเวลาที่กำหนด
- ระบุ/ยุติการดำเนินการของหลักสูตร

← ระยะเวลาการรับรองมาตรฐานหลักสูตร (5 ปี) →

คู่มือการตรวจสอบหลักสูตร การศึกษาและการตรวจสอบการ ดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการ รับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา ในหลักสูตรการศึกษา

เป้าหมาย (Goal)

สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรและบริหาร
การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพผลที่ยั่งยืน สร้างความมั่นใจ
(Ensure) แก่ผู้มีส่วนได้เสียว่าความต้องการได้รับการ
ตอบสนอง

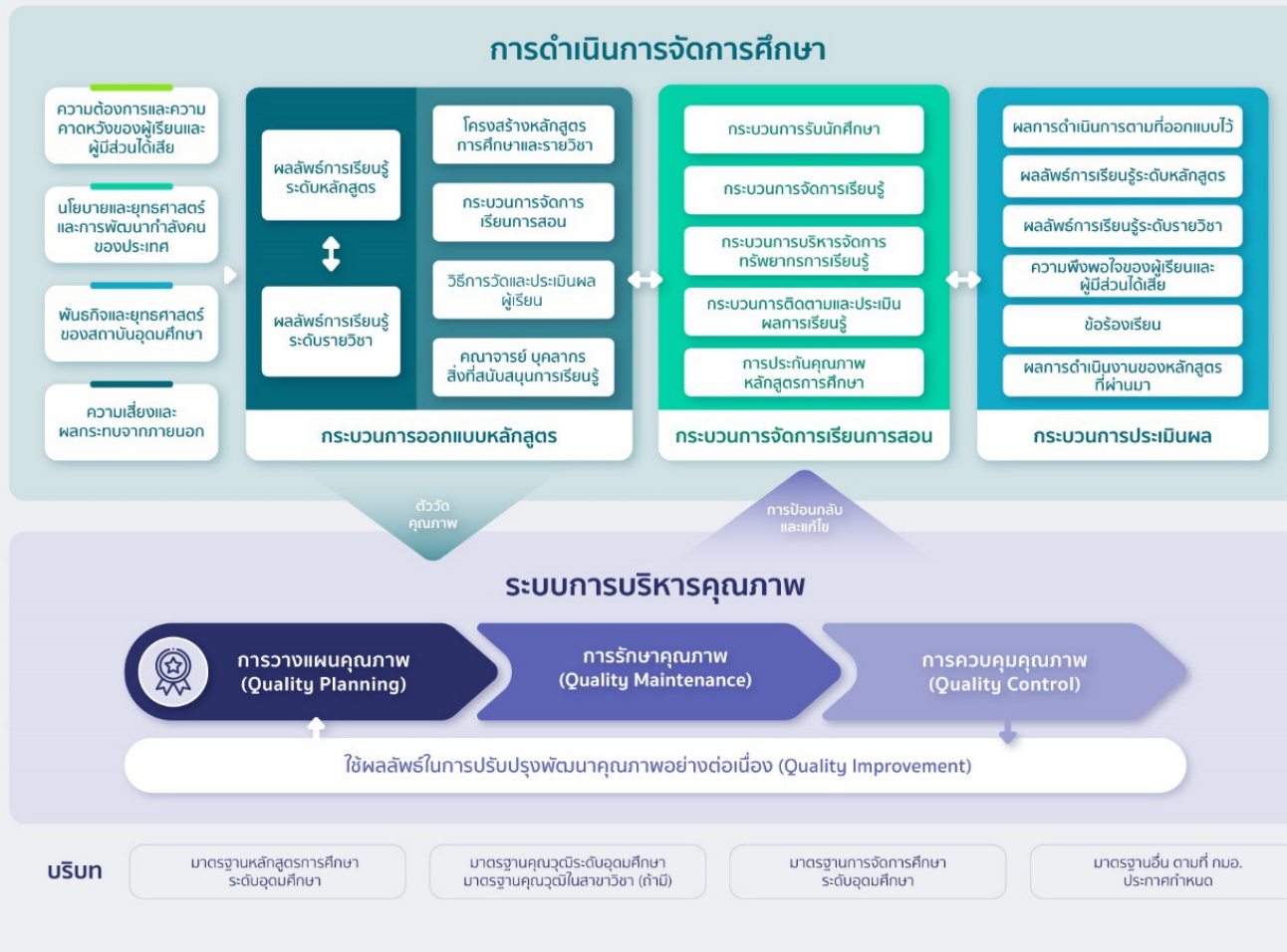
หลักการ

การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา
พิจารณาหลักสูตรการศึกษาตามหลักการพื้นฐาน 5 ประการ

- (1) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย (Customer and Stakeholder Focus)
- (2) การดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Approach)
- (3) การตัดสินใจบนหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based Decision Making)
- (4) การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)
- (5) การมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes Focus)

ระบบการบริหารการจัดการศึกษา

แนวคิด
การตรวจสอบ
หลักสูตรและ
รับรองมาตรฐาน
การอุดมศึกษาใน
หลักสูตรการศึกษา

ประเด็นหลัก

- 2.1 ผลลัพธ์การเรียนรู้
- 2.2 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา
- 2.3 การจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2.4 วิธีการวัดและประเมินผู้เรียน
- 2.5 ระบบและกลไกการพัฒนาหลักสูตรและ
การบริหารคุณภาพ

แนวทางการพิจารณา

กระบวนการที่ 1
การตรวจสอบหลักสูตร
(Pre)
เน้นที่การออกแบบ
(เพิ่มเติมจากคู่มือ)*

กระบวนการที่ 2
การตรวจสอบการดำเนินการจัด
การศึกษา
(Post)
เน้นที่ผลลัพธ์ ผลการดำเนินการ

กระบวนการที่ 1 การตรวจสอบ หลักสูตรการศึกษา

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้

1.1 หลักสูตรมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ซึ่งได้มาจาก

- ความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย
- นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของประเทศ
- พันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ของสถาบันที่สอดคล้องกับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา
- ความเสี่ยงและผลกระทบจากภายนอก อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นโยบาย และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในบริบทโลก

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้

1.2 หลักสูตรมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ

- ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งสร้างคุณค่าเพิ่มสู่สังคมและผู้เรียน
- มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในแต่ละระดับ
- มาตรฐานคุณวุฒิสายา หรือสาขาวิชา (ถ้ามี)

1.3 หลักสูตรมีการกำหนดวิธีการประเมินพัฒนาการผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตรครบทุกประการ

2. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา

- การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของ หลักสูตรการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะทางวิชาการและวิชาชีพได้จริง
- การออกแบบรายวิชาหรือโมดูลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของ หลักสูตรการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยรวมที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้

- การออกแบบกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ได้
- การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ทำให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงได้ และตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4 วิธีการวัดและประเมินผู้เรียน

- การออกแบบการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน มีวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์การตัดสินผลที่น่าเชื่อถือและสะท้อนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กำหนด
- การออกแบบการทบทวน ตรวจสอบ กำกับ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การรายงานผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่นำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทั้งของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่กำหนด

2.5 ระบบและกลไกการพัฒนาหลักสูตรและ การบริหารคุณภาพ

- หลักสูตรการศึกษา มีการวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการหลักสูตร รวมถึงการจัดการข้อร้องเรียนและการอุทธรณ์
- กรณียุทธศาสตร์ปรับปรุง หลักสูตรการศึกษา มีการนำข้อมูลการประเมินผลการจัดการศึกษามาใช้ในการทบทวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement) ของหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และผู้ใช้บัณฑิตมั่นใจว่าจะได้บุคลากรที่มีความสามารถตรงตามความต้องการและความคาดหวัง
- มีวิธีการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลของหลักสูตรการศึกษาให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ

ผลการพิจารณาตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา

- สอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษาครบถ้วน (รวมส่วนที่ 1 และ 2) โดยไม่มีข้อแก้ไข
- สอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษาในประเด็นของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร (ส่วนที่ 1) สำหรับมาตรฐานการอุดมศึกษา (ส่วนที่ 2) มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงรายละเอียดของประเด็นที่ 1-5 ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- สอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษาในประเด็นของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร(ส่วนที่ 1) สำหรับมาตรฐานการอุดมศึกษา (ส่วนที่ 2) มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงรายละเอียดที่สำคัญของผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา รวมถึงความสอดคล้องของผลลัพธ์การเรียนรู้กับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ไม่สอดคล้องตามมาตรฐานการอุดมศึกษาในประเด็นของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร (ส่วนที่ 1) โดยให้สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งผลการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ภายในระยะเวลา 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งผลจากคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาแล้ว

กระบวนการที่ 2

การตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านระหว่างเรียน และมีการสะสม จนมีแนวโน้มที่มั่นใจได้ว่า จะบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวมที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา

2. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา

- หลักสูตรการศึกษา มีการกำหนดผู้มีส่วนได้เสีย และวิธีการได้มาซึ่งความต้องการและความคาดหวังอย่างไร ที่นำไปสู่การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่ครอบคลุมตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ และสะท้อนเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา หรือโมดูลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาอย่างไรที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ทักษะ คุณลักษณะทางวิชาการและวิชาชีพได้จริง

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้

- การจัดกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต เกิดกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ได้อย่างไร
- การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้มั่นใจได้อย่างไรว่าผู้เรียน สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับโลกของการทำงานจริงได้ และตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4 วิธีการวัดและประเมินผู้เรียน

- การออกแบบการวัดและประเมินผลลัพท์การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน มีวิธีการ เครื่องมือ และการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลที่น่าเชื่อถืออย่างไรที่สะท้อนผลลัพท์การเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน
- มีวิธีการอย่างไรในการทบทวน ตรวจสอบ กำกับ การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการรายงานผลการเรียนรู้ ที่นำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การสอนทั้งของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพท์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรการศึกษาและรายวิชาคาดหวัง

2.5 ระบบและกลไกการพัฒนาหลักสูตรและ การบริหารคุณภาพ

- หลักสูตรการศึกษามีการวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการหลักสูตร รวมถึงมีการจัดการข้อร้องเรียนและการอุทธรณ์อย่างไร
- หลักสูตรการศึกษามีการนำข้อมูลการประเมินผล การจัดการศึกษาดังกล่าว มาใช้ในการทบทวน การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement) ของหลักสูตรการศึกษาอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และผู้ใช้บัณฑิตมั่นใจว่าจะได้บุคลากรที่มีความสามารถตรงตามความต้องการและความคาดหวัง
- มีวิธีการอย่างไรในการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลของหลักสูตรการศึกษาให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ

ผลการพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการจัด การศึกษา

ผลการพิจารณา	ความหมาย
ผ่าน	มีหลักฐานเชิงประจักษ์ และผลการดำเนินงานที่ สอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และประเด็นการ พิจารณาที่กำหนดครบถ้วน
ต้องปรับปรุง	ไม่ปรากฏหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือผลการ ดำเนินงาน ไม่ครบถ้วนตามหลักการ แนวคิด และ ประเด็นการพิจารณาที่กำหนด โดยต้องปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะภายในเวลาที่กำหนด
ไม่ผ่าน	ไม่ปรากฏหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือผลการ ดำเนินงาน ไม่ครบถ้วนตามหลักการ แนวคิด และ ประเด็นการพิจารณาที่กำหนด

การพิจารณาผลการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา ในหลักสูตรการศึกษา

ผลการรับรอง มาตรฐานฯ	ความหมาย
รับรอง	หลักสูตรการศึกษาดำเนินการได้สอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรฯ และมีผลการพิจารณารายประเด็น ในระดับ “ผ่าน” ทั้ง 5 ข้อ
ไม่รับรอง	หลักสูตรการศึกษาดำเนินการไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรฯ หรือมีผลการพิจารณารายประเด็น ในระดับ “ไม่ผ่าน” อย่างน้อย 1 ข้อ